

Vedení kroužku. Jak na to, pojďme společně krok za krokem. Část 1.

Tato metodika vznikla pro podporu všech, kteří chtějí pracovat s dětmi v přírodovědných kroužcích. Každého vedoucího kroužku čeká dlouhá, náročná a často trnitá cesta. Na jejím začátku stojí zájem o práci s dětmi, touha naučit je co nejvíce a snaha předat jim zkušenosti, vědomosti a dovednosti. Začínající vedoucí mívají praktické i teoretické vědomosti, ale často jim schází zkušenost, metodické vedení jak systematicky a hrou mají s dětmi pracovat. Chtěli bychom dodat odvalu, zkušenosti, návody, seznámení s jinými přírodovědnými soutěžemi i patřičné kontakty, které by měly usnadnit jejich záslužnou a obětavou práci s mysliveckou mládeží. Chceme vést zájemce k vytvoření celoročního, měsíčního či týdenního plánu a při jeho sestavování brát v úvahu mnoho rozličných aspektů (věk dětí, prostředí, časový plán, pomůcky atd.). Nutno poznamenat, že podkladové materiály vycházejí převážně ze zkušeností několika generací pracovníků, zabývajících se výchovou „myslivecké“ mládeže.

Kroužek je spojován s čistě zájmovou činností, to znamená, že má zaměření na konkrétní zájem o určitou oblast lidské činnosti. Vznik mysliveckého kroužku je podmíněn především zájmem dětí, které se chtějí seznámit se základními znalostmi pobytu v přírodě, mysliveckými tradicemi, zákonitostmi, bezpečností, péčí a ochranou. Přírodovědné kroužky jsou součástí mimoškolní výchovy dětí a mládeže, a proto je jejich činnost přizpůsobena průběhu školního roku. Činnost kroužků je organizována ve spolupráci Domů dětí a mládeže, základních škol, místních mysliveckých spolků, ale i zapálených jednotlivců.

Vedoucí si většinou sám zvolí kdy, kde a jak často se bude s dětmi scházet. A pak přichází mnoho otázek. Je lepší se sejít jednou týdně, jednou za dva týdny nebo jednou za měsíc? Je potřeba rozdělit děti podle věku a s jednotlivými skupinami se scházet zvlášť nebo s nimi pracovat společně?

Málokdy se sejde skupina stejně starých dětí, doporučujeme, aby jednu skupinu navštěvovalo maximálně 15 dětí. Plán a celá příprava se organizuje podle nejmladších účastníků, ale zároveň tak, aby nenudil děti starší nebo ty, kteří navštěvují kroužek již několik let. Jednou z možností je udělat si ze starších dětí pomocníky nebo jim zadávat více samostatné práce.

Každý kroužek by měl být provázen praktickými ukázkami, teorii střídat s návštěvou lesa, s přípravou krmení, letniny, s návštěvou bažantnice, střelnice, exkurze, výlety, tábory. Vždy je nutné děti pro akci nadchnout, vybrat pečlivě hosty, dětem předem sdělit, kdo je navštíví, dohodnout se kdo hosta přivítá či kdo mu poděkuje, připravit si otázky, obrázky a zajímavosti. Pokud budete připravovat poznávací zájezd nebo exkurzi, je velmi důležitá příprava, je dobré místo předem navštívit, zjistit dostupné informace, zajistit k nim materiály o daném místě, dát dětem samostatný či skupinový úkol nebo vypracovat list s otázkami.

Základem každého kvalitního kroužku je příprava, můžete být dobrým myslivcem, kvalitním střelcem, zoologem či botanikem, ale přesto je důležité připravit si průběh hodin, návštěv a exkurzí. Děti jsou všímavé, poznají, když vedoucí není připraven a velmi rychle ztrácejí zájem a motivaci.

V této části jsme se pokusili shrnout několik pravidel a zaručujících tipů do vašich prvních hodin. Je nutné si uvědomit, že jako vedoucí přírodovědného kroužku se stáváte jedním z činitelů výchovy dítěte, a že kromě znalostí z myslivosti učíte děti stát se člověkem.

Jak na založení kroužku. Vedoucím kroužku se stává osoba starší 18 let, která může i nemusí být členem ČMMJ, z.s. či jiného přírodovědného subjektu, který má skutečný zájem o předávání svých teoretických a praktických zkušeností mladé generaci myslivců v rámci pravidelných setkání. Pokud nemá pedagogické vzdělání, může získat certifikát na Kurzu pro vedoucích mysliveckých kroužků v Hranicích. Vedoucí kroužku musí být dále osoba s čistým trestním rejstříkem, psychicky a fyzicky způsobilá, znalá základů psychologie a pedagogiky, ochrany zdraví, první pomoci, hygieny a bezpečnosti práce a příslušné legislativy a nemusí být myslivcem. Měl by ovládat činnosti spojené s myslivostí a pobyty v přírodě. Měl by znát naši zvěř a umět ji popsat, mít také povědomí o ekologii a ochraně přírody. Každý, kdo se chce stát dobrým vedoucím kroužku, musí ve své výchovné činnosti dbát na několik důležitých faktorů, které tuto činnost podmiňují.

Pokud již před vámi někdo kroužek vedl, rozhodně si s ním popovídejte, proberte s ostatními kolegy vzdělávací roční plán, spolupracujte s ostatními vedoucími kroužku v okolí, navzájem se navštěvujte, čerpejte od zkušenějších.

Seznamte se s možnými pomůckami a předem se naučte s nimi zacházet.

Projděte si jména dětí, pozor na výslovnost, zjistěte si jejich dosavadní výsledky, zvyky a pravidla při jednotlivých setkáváních.

Zapište si všechny důležité termíny, seznamte se s vnitřním řádem ZŠ, DDM, MS atd.

Zjistěte si kontakt na rodiče, protože vzájemná spolupráce je zárukou úspěšného kroužku.

Pro úspěšnou zájmovou činnost jsou rozhodující tato hlediska:

- a) osobnost vedoucího
- b) materiálně – technické a finanční zabezpečení kroužku
- c) zajímavost práce

Vedoucí má přímý vliv na děti, ovlivňuje jejich chování zvyky a zájmy. To vyžaduje, aby byl ve svém jednání čestný a spravedlivý, plnil svoje sliby, dokázal dětem pro práci v kroužku motivovat, nadchnout zajímavou a oblíbenou činností. Pro děti se stává vzorem, starším kamarádem, který je dokáže ochránit, pomoci jim, rozumí jejich dětským starostem, který má široký rozhled, ale děti nepodceňuje a naučí je tomu, co zná a umí sám. Předpoklady pro úspěšnou práci s dětmi má jistě každý z nás nebo je případně může získat praktickými zkušenostmi.

Základními předpoklady pro práci s dětmi jsou především: pozitivní vztah k dětem, zásadovost, autorita a zodpovědnost.

Pozitivní vztah k dětem má každý, kdo pracuje s dětským kolektivem. Snaží se dětské psychice rozumět, zná zájmy dětí, stupeň jejich chápání a umí s nimi taktně jednat. Dokáže přihlížet k duševnímu stavu, věkovým zvláštnostem a povaze dětí.

Zásadovost je dalším předpokladem úspěšné práce. Vedoucí kroužku si svoje počínání musí rozmyslet a důkladně dovést do konce. Nebojí se ukázat své chyby, ale současně musí dokázat, že si je uvědomuje a snaží se je napravovat.

Autoritu nelze získat autoritativním počínáním a poukazováním na to, že já jsem vedoucí a ostatní mě musí poslouchat. Zásadový a spravedlivý vedoucí si buduje přirozenou autoritu u dětí dobrovolnou disciplínou a tím, že je vede k samostatné činnosti a dokáže jim v rybářském kroužku připravit zajímavý a pestrý program.

Zodpovědnost bere vedoucí na sebe již tím, že pracuje s dětmi, které mu svěřili rodiče. Každou akci v klubovně, v přírodě, u vody i mimo ni je nutno dobře promyslet, připravit a zabezpečit.

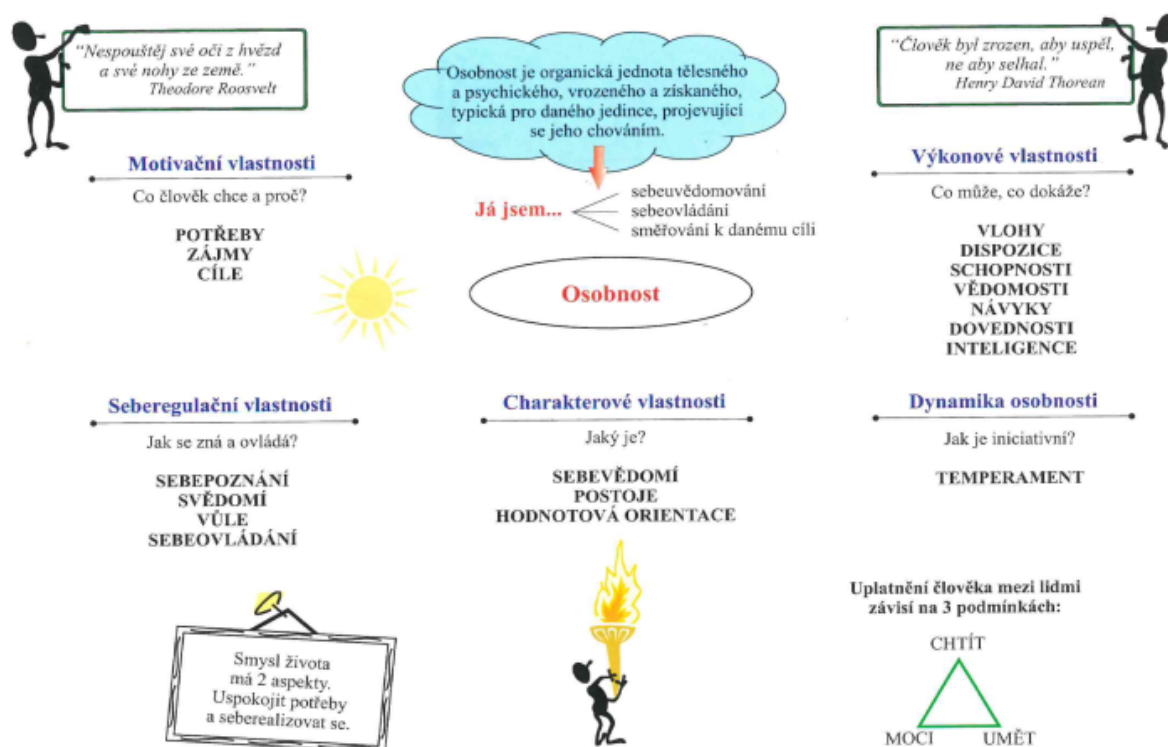
Musí se umět předvídat, co se může přihodit. Je nutno zachovat chladnou hlavu a být předem připraveni reagovat na neobvyklé situace.

Každý vedoucí má sám důkladně vědět, co chce s dětmi dělat, jakého výsledku chce dosáhnout. Dokáže je motivovat jak pro zajímavou mysliveckou činnost, tak pro plnění úkolů spojených s ochranou a chovem zvíře.

Při práci s dětmi umí reagovat na problémy dětí a snaží se jim pomoci radou v jejich řešení. Velký význam pro úspěšné vedení kroužku má spolupráce s rodiči dětí, které příslušný kroužek navštěvují. V současné době jsou děti přesyceny možnostmi využívání svého volného času, proto se mnohdy stává, že dítě postupně ztrácí zájem dále navštěvovat kroužek. V tento moment je spolupráce s rodiči velmi důležitá.

Vedoucí kroužku dbá na dobré vztahy mezi dětmi. Reaguje negativně na hanlivé urážky, rozepře, oslovování příjmením a na opovrhování. Musí si uvědomit, co je které dítě schopné zvládnout a co po něm naopak nemůže chtít. Vyzvedává kladné stránky dítěte a utvrzuje děti v důležitosti a jedinečnosti individuálních odlišností každého z nich. Svým příkladem a působením vytváří příjemné klima v mysliveckém kroužku. Jedině tak lze podpořit vznik skutečných přátelských vztahů a pocitu sounáležitosti s ostatními.

Vedoucí nikdy nesmí vytvářet napětí mezi dětmi. Děti vede k toleranci, přátelskému jednání, vzájemné pomoci a k radosti ze hry, nikoli z umístění. Případné připomínky nebo problémy řeší se zodpovědnou osobou tak, aby z případného konfliktu byly děti vyloučeny.

Obrázek: Lea Paulínová, Lenka Neumannová, Psychologie pro Tebe, Informatorium 2008

Zpracovala Mgr. Jarmila Vaníčková